

LZHV

LESTVICA ZNAKOV HIPERAKTIVNEGA VEDENJA

dr. Kristijan Musek Lešnik

LESTVICA ZNAKOV HIPERAKTIVNEGA VEDENJA

dr. Kristijan Musek Lešnik

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

159.9.072

MUSEK Lešnik, Kristijan

LZHV : lestvica znakov hiperaktivnega vedenja / Kristijan Musek
Lešnik. - Ljubljana : IPSOS, 2008

ISBN 978-961-6671-33-0

236813056

KAZALO

KRATEK OPIS LESTVICE	4
OSNOVNI PODATKI O LESTVICI	4
Odgovorni list LZHV dč M obrazec za dečke	5
Odgovorni list LZHV uc M obrazec za učence	6
Odgovorni list LZHV mk M obrazec za mladostnike	7
Odgovorni list LZHV da D obrazec za deklice	8
Odgovorni list LZHV ua D obrazec za učenke	9
Odgovorni list LZHV ma D obrazec za mladostnice	10
IZHODIŠČA LZHV	11
NAVODILA ZA UPORABO IN VREDNOTENJE LZHV	12
VIRI IN LITERATURA	13

KRATEK OPIS LESTVICE

Lestvica LZHV je namenjena beleženju znakov nemirnosti ali hiperaktivnega vedenja pri posameznem otroku oziroma učencu.

Hiperaktivno vedenje se običajno izraža kot skupina več značilnih vedenj, ki jih lahko zaznamuje neprestana aktivnost, nemirnost, pretirano govorjenje, odkrenljivost, impulzivnost, težave s koncentracijo, težave s sodelovanjem pri mirnih skupinskih dejavnostih in podobna vedenja. Težave z nemirnostjo in hiperaktivnim vedenjem lahko ovirajo otrokovo oz. mladostnikovo življenje in delo v šoli in v drugih socialnih okoljih. Zato je prepoznavanje znakov hiperaktivnega vedenja pomembno za načrtovanje ustrezne pomoči in podpore otrokom in učencem, pri katerih ta vedenja vplivajo na uspešnost v šoli in v socialnih situacijah.

Čeprav so nekateri otroci v primerjavi z drugimi očitno bolj aktivni, je opredeljevanje hiperaktivnosti oteženo zaradi različnih kriterijev odraslih, ki lahko podobna vedenja zelo različno razumejo. Pri opisovanju hiperaktivnih vedenj je treba biti še posebno previden tudi, ker je v zadnjih letih vse bolj modno označevanje vsakega živahnega ali motečega otroka za hiperaktivnega. Vsak otrok, ki je bolj živahen od vrstnikov, pač ni hiperaktiven - o hiperaktivnosti lahko govorimo, ko je otrok neprestano pretirano aktiven, ko je v tem vedenju agresiven, impulziven ali se ne zmore nadzorovati, ali ko ga njegova raven vznburjenja in aktivacije ovira v socialnih odnosih in pri šolskem delu.

Čeprav se zdi, da hiperaktivno vedenje otrok povzroča več težav šolam in staršem kot samim otrokom, so lahko nemirni otroci nesrečni ali celo depresivni zaradi svojih težav z obvladovanjem impulzov. Nemiren otrok lahko postane tarča vrstniškega nasilja, lahko ima težave z navezovanjem stikov, lahko ima težave pri šolskem delu in učenju, ali ga učitelji strože obravnavajo, ipd.

Lestvica LZHV je namenjena psihologom, svetovalnim delavcem in drugim strokovnjakom kot dopolnilna informacija s strani tistih, ki dobro poznajo otroka in njegovo vedenje v razredu ali v drugem okolju. Lestvica je uporabna kot presejalni pripomoček za prepoznavanje otrok, ki bi lahko imeli težave z obvladovanjem impulzov, nemirnostjo in hiperaktivnim vedenjem, in kot orodje v začetnem procesu načrtovanja učinkovitih strategij za pomoč tem otrokom.

Lestvica LZHV je namenjena oceni znakov težav s pozornostjo in ni psihodiagnostični inštrument za merjenje morebitne hiperaktivne motnje. Če rezultati posameznega otroka ali mladostnika na LZHV opozorijo na težave na področju obvladovanja impulzov in hiperaktivnega vedenja, je smiselno razmisliti o poglobljeni analizi, obravnavi in odpravljanju teh težav, njihovih vzrokov in posledic. Če psiholog, svetovalni delavec ali drug strokovnjak na podlagi rezultata na LZHV meni, da bi lahko pri otroku ali mladostniku šlo za resnejše težave z obvladovanjem impulzov, ali za hiperaktivno motnjo, je za njihovo ugotavljanje potreben nadaljnji podrobnejši in poglobljen diagnostični postopek.

Lestvica LZHV je uporabna za ocenjevanje vedenja otrok, učencev in mladostnikov od 8. leta starosti naprej. Odgovorni list lestvice izpolnjuje učitelj, starš ali drug odrasel, ki dobro pozna otroka oziroma mladostnika in njegovo vsakdanje vedenje.

OSNOVNI PODATKI O LESTVICI

Kategorija: - lestvico lahko uporablja psiholog, svetovalni delavec, ali drug strokovnjak na področju svetovanja v zvezi z vedenjem otrok in mladostnikov

Starostni razpon: 8 do 18 let

Število postavk: 11

Čas izpolnjevanja: 5 do 10 minut

Čas vrednotenja: do 5 minut

Izpolnjevanje lestvice: starš; učitelj; odrasel, ki dobro pozna otroka oziroma učenca; pri starejših mladostnikih tudi vrstnik, ki dobro pozna mladostnika

LZHV © dr. Kristijan Musek Lešnik, 2008

Razmnoževanje, kopiranje in uporabljanje lestvice in odgovornih listov je dovoljeno izključno naročnikom lestvice in naročnikom spletnega portala abc.viz!

Deček:	Ocenjevalec:	Datum:
--------	--------------	--------

Navodilo za izpolnjevanje odgovornega lista

Na spodnjem seznamu so zapisani nekateri opisi različnih vedenj in težav, ki se lahko pojavijo pri dečkih.

Preberite spodnje opise in ocenite, v kolikšni meri se takšna vedenja in težave pojavljajo pri dečku, katerega vedenje ocenjujete.

Ocene pomenijo:

- 0 – takšnega vedenja ne opažam
- 1 – takšno vedenje sem opazil/a le enkrat
- 2 – takšno vedenje opažam občasno
- 3 – takšno vedenje opažam pogosto
- 4 – takšno vedenje opažam vsak dan

V drugem stolpcu ocenite, ali je posamezna težava pri dečku bolj, enako, ali manj izrazita kot v preteklosti.

1	Zdi se, kot da ga neprestano žene motor, ki ga ne more ustaviti.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
2	Izstreli odgovor, še preden posluša do konca in razume vprašanje.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
3	Je nemiren, ne more umiriti rok, stopal, se preseda.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
4	Ne zmore vztrajati pri tihi in mirni aktivnosti.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
5	Je nestrpen.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
6	Moti in prekinja druge pri njihovih dejavnostih, na primer med pogovorom, igro, ipd.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
7	Ne zmore počakati, da pride na vrsto.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
8	Ne zna prenehati govoriti.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
9	Ne more biti pri miru.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
10	Vstaja, kadar bi moral sedeti pri miru, na primer v razredu, na prireditvi, ipd.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
11	Zvira se, pleza, krili z rokami v situacijah, v katerih takšno vedenje ni primerno.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ

Učenec:	Ocenjevalec:	Datum:
---------	--------------	--------

Navodilo za izpolnjevanje odgovornega lista

Na spodnjem seznamu so zapisani nekateri opisi različnih vedenj in težav, ki se lahko pojavijo pri učencih.

Preberite spodnje opise in ocenite, v kolikšni meri se takšna vedenja in težave pojavljajo pri učencu, katerega vedenje ocenjujete.

Ocene pomenijo:

- 0 – takšnega vedenja ne opažam
- 1 – takšno vedenje sem opazil/a le enkrat
- 2 – takšno vedenje opažam občasno
- 3 – takšno vedenje opažam pogosto
- 4 – takšno vedenje opažam vsak dan

V drugem stolpcu ocenite, ali je posamezna težava pri dečku bolj, enako, ali manj izrazita kot v preteklosti.

1	Zdi se, kot da ga neprestano žene motor, ki ga ne more ustaviti.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
2	Izstreli odgovor, še preden posluša do konca in razume vprašanje.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
3	Je nemiren, ne more umiriti rok, stopal, se preseda.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
4	Ne zmore vztrajati pri tihi in mirni aktivnosti.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
5	Je nestrpen.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
6	Moti in prekinja druge pri njihovih dejavnostih, na primer med pogovorom, igro, ipd.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
7	Ne zmore počakati, da pride na vrsto.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
8	Ne zna prenehati govoriti.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
9	Ne more biti pri miru.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
10	Vstaja, kadar bi moral sedeti pri miru, na primer v razredu, na prireditvi, ipd.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
11	Zvira se, pleza, krili z rokami v situacijah, katerih takšno vedenje ni primerno.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ

Mladostnik:	Ocenjevalec:	Datum:
-------------	--------------	--------

Navodilo za izpolnjevanje odgovornega lista

Na spodnjem seznamu so zapisani nekateri opisi različnih vedenj in težav, ki se lahko pojavijo pri mladostnikih.

Preberite spodnje opise in ocenite, v kolikšni meri se takšna vedenja in težave pojavljajo pri mladostniku, katerega vedenje ocenjujete.

Ocene pomenijo:

- 0 – takšnega vedenja ne opažam
- 1 – takšno vedenje sem opazil/a le enkrat
- 2 – takšno vedenje opažam občasno
- 3 – takšno vedenje opažam pogosto
- 4 – takšno vedenje opažam vsak dan

V drugem stolpcu ocenite, ali je posamezna težava pri dečku bolj, enako, ali manj izrazita kot v preteklosti.

1	Zdi se, kot da ga neprestano žene motor, ki ga ne more ustaviti.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
2	Izstreli odgovor, še preden posluša do konca in razume vprašanje.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
3	Je nemiren, ne more umiriti rok, stopal, se preseda.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
4	Ne zmore vztrajati pri tihi in mirni aktivnosti.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
5	Je nestrpen.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
6	Moti in prekinja druge pri njihovih dejavnostih, na primer med pogovorom, igro, ipd.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
7	Ne zmore počakati, da pride na vrsto.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
8	Ne zna prenehati govoriti.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
9	Ne more biti pri miru.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
10	Vstaja, kadar bi moral sedeti pri miru, na primer v razredu, na prireditvi, ipd.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
11	Zvira se, pleza, krili z rokami v situacijah, v katerih takšno vedenje ni primerno.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ

Deklica:	Ocenjevalec:	Datum:
----------	--------------	--------

Navodilo za izpolnjevanje odgovornega lista

Na spodnjem seznamu so zapisani nekateri opisi različnih vedenj in težav, ki se lahko pojavijo pri deklicah.

Preberite spodnje opise in ocenite, v kolikšni meri se takšna vedenja in težave pojavljajo pri deklici, katere vedenje ocenjujete.

Ocene pomenijo:

- 0 – takšnega vedenja ne opažam
- 1 – takšno vedenje sem opazil/a le enkrat
- 2 – takšno vedenje opažam občasno
- 3 – takšno vedenje opažam pogosto
- 4 – takšno vedenje opažam vsak dan

V drugem stolpcu ocenite, ali je posamezna težava pri dečku bolj, enako, ali manj izrazita kot v preteklosti.

1	Zdi se, kot da jo neprestano žene motor, ki ga ne more ustaviti.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
2	Izstreli odgovor, še preden posluša do konca in razume vprašanje.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
3	Je nemirna, ne more umiriti rok, stopal, se preseda.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
4	Ne zmore vztrajati pri tihi in mirni aktivnosti.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
5	Je nestrpna.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
6	Moti in prekinja druge pri njihovih dejavnostih, na primer med pogovorom, igro, ipd.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
7	Ne zmore počakati, da pride na vrsto.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
8	Ne zna prenehati govoriti.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
9	Ne more biti pri miru.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
10	Vstaja, kadar bi morala sedeti pri miru, na primer v razredu, na prireditvi, ipd.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
11	Zvira se, pleza, krili z rokami v situacijah, v katerih takšno vedenje ni primerno.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ

Učenka:	Ocenjevalec:	Datum:
---------	--------------	--------

Navodilo za izpolnjevanje odgovornega lista

Na spodnjem seznamu so zapisani nekateri opisi različnih vedenj in težav, ki se lahko pojavijo pri učenkah.

Preberite spodnje opise in ocenite, v kolikšni meri se takšna vedenja in težave pojavljajo pri učenki, katere vedenje ocenjujete.

Ocene pomenijo:

- 0 – takšnega vedenja ne opažam
- 1 – takšno vedenje sem opazil/a le enkrat
- 2 – takšno vedenje opažam občasno
- 3 – takšno vedenje opažam pogosto
- 4 – takšno vedenje opažam vsak dan

V drugem stolpcu ocenite, ali je posamezna težava pri dečku bolj, enako, ali manj izrazita kot v preteklosti.

1	Zdi se, kot da jo neprestano žene motor, ki ga ne more ustaviti.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
2	Izstreli odgovor, še preden posluša do konca in razume vprašanje.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
3	Je nemirna, ne more umiriti rok, stopal, se preseda.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
4	Ne zmore vztrajati pri tihi in mirni aktivnosti.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
5	Je nestrpna.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
6	Moti in prekinja druge pri njihovih dejavnostih, na primer med pogovorom, igro, ipd.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
7	Ne zmore počakati, da pride na vrsto.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
8	Ne zna prenehati govoriti.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
9	Ne more biti pri miru.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
10	Vstaja, kadar bi morala sedeti pri miru, na primer v razredu, na prireditvi, ipd.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
11	Zvira se, pleza, krili z rokami v situacijah, v katerih takšno vedenje ni primerno.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ

Mladostnica:	Ocenjevalec:	Datum
--------------	--------------	-------

Navodilo za izpolnjevanje odgovornega lista

Na spodnjem seznamu so zapisani nekateri opisi različnih vedenj in težav, ki se lahko pojavijo pri mladostnicah.

Preberite spodnje opise in ocenite, v kolikšni meri se takšna vedenja in težave pojavljajo pri mladostnici, katere vedenje ocenjujete.

Ocene pomenijo:

- 0 – takšnega vedenja ne opažam
- 1 – takšno vedenje sem opazil/a le enkrat
- 2 – takšno vedenje opažam občasno
- 3 – takšno vedenje opažam pogosto
- 4 – takšno vedenje opažam vsak dan

V drugem stolpcu ocenite, ali je posamezna težava pri dečku bolj, enako, ali manj izrazita kot v preteklosti.

1	Zdi se, kot da jo neprestano žene motor, ki ga ne more ustaviti.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
2	Izstreli odgovor, še preden posluša do konca in razume vprašanje.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
3	Je nemirna, ne more umiriti rok, stopal, se preseda.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
4	Ne zmore vztrajati pri tihi in mirni aktivnosti.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
5	Je nestrpna.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
6	Moti in prekinja druge pri njihovih dejavnostih, na primer med pogovorom, igro, ipd.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
7	Ne zmore počakati, da pride na vrsto.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
8	Ne zna prenehati govoriti.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
9	Ne more biti pri miru.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
10	Vstaja, kadar bi morala sedeti pri miru, na primer v razredu, na prireditvi, ipd.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ
11	Zvira se, pleza, krili z rokami v situacijah, v katerih takšno vedenje ni primerno.	0 1 2 3 4	MANJ ENAKO BOLJ

IZHODIŠČA LZHV

Hiperaktivno vedenje se običajno izraža kot skupina več značilnih vedenj, ki jih lahko zaznamuje neprestana aktivnost, nemirnost, pretirano govorjenje, odkrenljivost, impulzivnost, težave s koncentracijo, težave s sodelovanjem pri mirnih skupinskih dejavnostih in podobna vedenja. Težave z nemirnostjo in hiperaktivnim vedenjem lahko ovirajo otrokovo oz. mladostnikovo življenje in delo v šoli in v drugih socialnih okoljih.

Čeprav so nekateri otroci v primerjavi z drugimi očitno bolj aktivni, je opredeljevanje hiperaktivnosti oteženo zaradi različnih kriterijev odraslih, ki lahko podobna vedenja zelo različno razumejo. Pri opisovanju hiperaktivnih vedenj je treba biti še posebno previden tudi, ker je v zadnjih letih vse bolj modno označevanje vsakega živahnega ali motečega otroka za hiperaktivnega. Vsak otrok, ki je bolj živahen od vrstnikov, pač ni hiperaktiven - o hiperaktivnosti lahko govorimo, ko je otrok neprestano pretirano aktiven, ko je v tem vedenju agresiven, impulziven ali se ne zmore nadzorovati, ali ko ga njegova raven vznburjenja in aktivacije ovira v socialnih odnosih in pri šolskem delu.

Čeprav se zdi, da hiperaktivno vedenje povzroča več težav šolam in staršem kot samim otrokom, so lahko nemirni otroci nesrečni ali celo depresivni zaradi svojih težav z obvladovanjem impulzov. Nemiren otrok lahko postane tarča vrstniškega nasilja, ima težave z navezovanjem stikov, ima težave pri šolskem delu in učenju, ali ga učitelji strože obravnavajo, ipd. Zato je prepoznavanje znakov hiperaktivnega vedenja pomembno za načrtovanje ustrezne pomoči in podpore otrokom in učencem, pri katerih ta vedenja vplivajo na uspešnost v šoli in v socialnih situacijah.

NAVODILA ZA UPORABO IN VREDNOTENJE LZHV

Kategorija: **S** - lestvico lahko uporablja psiholog, svetovalni delavec, ali drug strokovnjak na področju svetovanja v zvezi z vedenjem otrok in mladostnikov

Starostni razpon: 8 do 18 let

Število postavk: 11

Čas izponjevanja: 5 do 10 minut

Čas vrednotenja: do 5 minut

Izpolnjevanje lestvice: starš; učitelj; odrasel, ki dobro pozna otroka oziroma učenca; pri starejših mladostnikih tudi vrstnik, ki dobro pozna mladostnika

Lestvica je namenjena beleženju znakov nemirnosti ali hiperaktivnega vedenja pri posameznem otroku oziroma učencu. Namenjena je psihologom, svetovalnim delavcem in drugim strokovnjakom kot dopolnilna informacija s strani tistih, ki dobro poznajo otroka in njegovo vedenje v razredu ali v drugem okolju. Lestvica je uporabna kot presejalni pripomoček za prepoznavanje otrok, ki bi lahko imeli težave z obvladovanjem impulzov, nemirnostjo in hiperaktivnim vedenjem, in kot orodje v začetnem procesu načrtovanja učinkovitih strategij za pomoč tem otrokom.

Lestvica je namenjena oceni znakov težav s pozornostjo in ni psihodiagnostični inštrument za merjenje morebitne hiperaktivne motnje. Če rezultati posameznega otroka ali mladostnika opozorijo na težave na področju obvladovanja impulzov in hiperaktivnega vedenja, je smiselno razmisliti o poglobljeni analizi, obravnavi in odpravljanju teh težav, njihovih vzrokov in posledic. Če psiholog, svetovalni delavec ali drug strokovnjak na podlagi rezultata na LZHV meni, da bi lahko pri otroku ali mladostniku šlo za resnejše težave z obvladovanjem impulzov, ali za hiperaktivno motnjo, je za njihovo ugotavljanje potreben nadaljnji podrobnejši in poglobljen diagnostični postopek.

Lestvica LZHV daje dva pomembna podatka:

- oceno pogostosti vedenj, ki opozarjajo na morebitne težave s hiperaktivnostjo
- oceno spreminjanja izraženosti vedenj, ki opozarjajo na morebitne težave s hiperaktivnostjo

Pogostost znakov, ki opozarjajo na možne težave s hiperaktivnostjo

Oceno pogostosti vedenj, ki opozarjajo na morebitne težave s hiperaktivnostjo, predstavlja vsota ocen za vse postavke lestvice. Pri interpretaciji odgovorov posameznega učenca bodite posebej pozorni na skrajne odgovore, ki opozarjajo na bolj izrazite težave (glej Opozorilo).

Opozorilo!

Opozorilo: vsak odgovor 4 lahko opozarja na morebitne težave; če se ocena 3 ali 4 pojavi pri več kot treh postavkah, je smiselno razmisliti o poglobljeni analizi morebitnih težav otroka ali mladostnika z nemirnostjo oziroma hiperaktivnostjo.

Pomen ocen:

Rezultat od 34 do 44	<i>zelo visoka pogostost znakov hiperaktivnega vedenja, ki lahko resno ovirajo delovanje in življenje v šoli in v drugih okoljih</i>
Rezultat od 28 do 33	<i>visoka pogostost znakov hiperaktivnega vedenja, ki lahko resno ovirajo delovanje in življenje v šoli in v drugih okoljih</i>
Rezultat od 23 do 27	<i>povišana pogostost znakov hiperaktivnega vedenja, ki lahko občasno motijo delovanje in življenje v šoli in v drugih okoljih</i>
Rezultat od 12 do 22	<i>zmerno pojavljanje znakov povišane aktivnosti</i>
Rezultat do 11	<i>odsotnost ali občasno kratkotrajno pojavljanje znakov povišane aktivnosti</i>

Spremembe znakov, ki opozarjajo na možne težave s hiperaktivnostjo

Oceno spremembe vedenj, ki opozarjajo na morebitne težave s hiperaktivnostjo, dobimo, če število odgovorov MANJ KOT VČASIH primerjamo s številom odgovorov BOLJ KOT VČASIH.

Pomen odgovorov:	Število odgovorov BOLJ za 6 ali več presega število odgovorov MANJ: <i>zelo visok porast znakov hiperaktivnega vedenja</i>
	Število odgovorov BOLJ za 3 do 5 presega število odgovorov MANJ: <i>visok porast znakov hiperaktivnega vedenja</i>
	Število odgovorov BOLJ za 1 do 2 presega število odgovorov MANJ: <i>zmeren porast znakov hiperaktivnega vedenja</i>
	Število odgovorov MANJ je enako ali do 2 presega število odgovorov BOLJ: <i>zmeren upad znakov hiperaktivnega vedenja</i>
	Število odgovorov MANJ za 3 do 5 presega število odgovorov BOLJ: <i>občuten upad znakov hiperaktivnega vedenja</i>
	Število odgovorov MANJ za 6 ali več presega število odgovorov BOLJ: <i>zelo izrazit upad znakov hiperaktivnega vedenja</i>

VIRI, LITERATURA

- Abikoff, H., Courtney, M., Pelham, W. in Koplewicz, H. (1993). Teachers' ratings of disruptive behaviors: The influence of halo effects. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 21, 519-533.
- Achenbach, T. M. (1991). *Manual for the Child Behavior Checklist 4-18 and 1991 Profile*. Burlington, VT: University of Vermont, Department of Psychiatry.
- American Academy of Pediatrics (2000). Clinical practice guideline: Diagnosis and evaluation of the child with Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder. *Pediatrics*, 105, 1158-1170.
- Anderson, P. D. in McCarney, S. B. (2000). *Attention Deficit Disorders Evaluation Scale (2nd ed.) School Version Identified Norms*. Columbia, MO: Hawthorne Educational Services, Inc.
- Atkins, M. S. in Pelham, W. E. (1991). School-based assessment of attention deficit-hyperactivity disorder. *Journal of Learning Disabilities*, 24, 197-204.
- Barkley, R. A. (1987). The assessment of attention deficit-hyperactivity disorder. *Behavioral Assessment*, 9, 207-233.
- Bohlin, G., Janols, L. O., Gillberg, C. in Kadesjo, B. (2004). Behavioural problems and psychiatric symptoms in 5-13 year-old Swedish children: a comparison of parent ratings on the FTF (Five to Fifteen) with the ratings on CBCL (Child Behavior Checklist); The FTF (Five to Fifteen) questionnaire: Screening for ADHD and co-existing problems in school-age children. *European child and adolescent psychiatry*, 13 (3), 14-22.
- Brown, L. in Hammill, D. D. (1990). *Behavior Rating Profile (2nd ed.)*. Austin, TX: PRO:ED.
- Burcham, B. G. in DeMers, S. T. (1995). Comprehensive assessment of children and youth with ADHD. *Intervention in School & Clinic*, 30, 211-221.
- Burns, G. L. in Patterson, D. R. (2001). Normative Data on the Eyberg Child Behavior Inventory and Sutter-Eyberg Student Behavior Inventory: Parent and Teacher Rating Scales of Disruptive Behavior Problems in Children and Adolescents. *Child & Family Behavior Therapy*, 23 (1), 15-28.
- Cohen, M. in sod. (1990). Relationships among Four Methods of Assessment of Children with Attention Deficit-Hyperactivity Disorder. *Journal of School Psychology*, 28 (3), 189-202.
- Conners, C. K. (1997). *Conners' Rating Scales – Revised (CRS-R)*. New York: Multi-Health Systems.
- Demaray, M. K., Elting, J. in Schaefer, K. (2003). Assessment of Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder (ADHD): A Comparative Evaluation of Five, Commonly Used, Published Rating Scales. *Psychology in the Schools*, 40 (n), 341.
- Edelbrock, C. in Rancurello, M.D. (1985). Childhood hyperactivity: An overview of rating scales and their applications. *Clinical Psychology Review*, 5, 429- 445.
- Eyberg S. M. in Pincus D. (1999). *Eyberg Child Behavior Inventory and Sutter-Eyberg Student Behavior Inventory: Professional Manual*. Odessa, FL: Psychological Assessment Resources.
- Gadow, K. D., Sprafkin, J. in Salisbury, H. (2004). Further Validity Evidence for the Teacher Version of the Child Symptom Inventory-4. *School Psychology Quarterly*, 19 (1), 50-71.
- Kann, T. in Hanna, F. J. (2000). Disruptive behavior disorders in children and adolescents: How do girls differ from boys? *Journal of Counseling and Development*, 78 (3), 267- 275.
- Kokkinos, C. M., Panayiotou, G. in Davazoglou, A. M. (2005). Correlates of Teacher Appraisals of Student Behaviors. *Psychology in the Schools*, 42 (1), 79-89.
- Kuntsi, J., Barrett, D., Canning, E. in Karia, N. (2000). The Conners' Teacher Rating Scale (CTRS-28) applied to a U.K. sample. *Journal of Attention Disorders*, 3 (4), 229-237.
- Nadeau, K., Littman, E. in Quinn, P. (2002). *AD/HD Self-Rating Scale for Girls*. Advantage Books, LLC.
- Reynolds, C. R. in Kamphaus, R. W. (1998). *The Behavior Assessment System for Children*. Circle Pines, MN: American Guidance Service, Inc.
- Rollins, D. A. (2005). Gender and Ethnicity referral Bias for ADHD: The School View. *Doktorska disertacija*, Texas A&M University.
- Simpson, R. G. (1989). Revised Behavior Problem Checklist (RBPC). *Diagnostique*, 15 (1-4), 161-73.

- Sandoval, J. (1981). Format effects in two teacher rating scales of hyperactivity. *Journal of Abnormal Child Psychology*. 14, 331-345.
- Spadafore, G. J. in Spadafore, S. J. (1997). Spadafore-Attention Deficit Hyperactivity Disorder Rating Scale: A New Instrument. *Prispevek na Annual Meeting of the National Association of School Psychologists*, Anaheim, CA.
- Reynolds, C. R. in Kamphaus, R. W. (1998). *The Behavior Assessment System for Children*. Circle Pines, MN: American Guidance Service, Inc.
- Special Education Programs (2006). *Identifying and Treating Attention Deficit Hyperactivity Disorder: A Resource for School and Home*. Washington, DC: US Department of Education.
- Stephens, P., Kyriacou, C. in Tonnessen, F. E. (2005). Student Teachers' Views of Pupil Misbehaviour in Classrooms: A Norwegian and an English Setting Compared. *Scandinavian Journal of Educational Research*. 49 (2), 203-217.
- Stephens, T. M. in Arnold, K. D. (1992). *Social Behavior Assessment Inventory (SBAI)*. Odessa, FL: Psychological Assessment Resources, Inc.
- Stephenson, J., Linfoot, K. in Martin, A. (2000). Behaviours of Concern to Teachers in the Early Years of School. *International Journal of Disability, Development and Education*. 47 (3), 225-235.
- Ullmann, R. K., Sleator, E. K. in Sprague, R. L. (2000). *ACTeRS teacher and parent forms manual*. Champaign, IL: Metritech, Inc.
- Waschbusch, D. A. in King, S. (2006). Should Sex-Specific Norms be Used to Assess Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder or Oppositional Defiant Disorder? *Journal of Consulting and Clinical Psychology*. 74 (1), 179-185.

